

Савету за штампу

Француска 5/7, Београд

У Београду, 27.02.2017. године

Комисији за жалбе

ЖАЛБА

Нас доле потписаних против дневног листа „Политика“, односно уреднице „Културног додатка“ – Ане Оташевић и ауторке чланка „Где смо ми на међународној сцени“ Далие Дуканац објављеног у поменутом листу 28. јануара 2017. године на страни девет овог додатка и то због:

1. Изношења и преношења неистинитих информација, тврдњи и претераних вредносних судова супротно Закону о медијима и информисању, односно Кодексу новинара Србије;
2. Необјављивања благовремено достављеног одговор на изнете и пренете неистините информације и тврдње супротно Закону о медијима и информисању, односно Кодексу новинара Србије.

Дневни лист „Политика“ је у суботу 28. јануара 2017. године објавио ауторски чланак Далие Дуканац („Културни додатка“, рубрика: Наука/архитектура, стр. 9) под насловом „Где смо ми на међународној сцени“ у коме се износе претерани вредносни судови и, између осталог, следећа неистинита информација и тврдња коју овде цитирамо:

„Овај градитељско-излагачки подухват коштао је око 20 милиона динара – око три пута више од предвиђеног буџета и највише у историји самосталног представљања Србије на бијеналу.“ (Предметна информација се тиче трошкова и буџета за наступ Републике Србије на 15. Међународној изложби архитектуре у Венецији.)

Под претераним (негативним) вредносним судовима изнетих у поменутом чланку, и то, без икакве аргументације сматрамо, између осталих, следеће садржаје:

„Ово решење је врло нејасно преточило тему хуманистичког приступа архитектури у естетизацију приказа архитектуре.“ (Мисли се на тему „Хероик“ коју је Стручни савет дефинисао за потребе реализације конкурса за избор пројекта којим ће се Република Србија представити на Бијеналу архитектуре у Венецији, 2016.), као и:

„Изостанак стратешки промишљеног учешћа на светским културним манифестацијама постаје посебно уочљив у контексту све развијенијег тржишта „ијенала“ на којима Србија није институционално присутна. [...] Обрнут пример је идеја о продаји наслеђеног југословенског павиљона у Венецији, која сведочи о недостатку визије и системског улагања у промоцију архитектонске и културне сцене Србије на међународној позорници.“

Разлог и сврха за жалбу, као и правни основ леже у чињеници да смо били чланови Стручног савета, односно комесари наступа Републике Србије на 15. Бијеналу архитектуре у Венецији 2016.

године, те да изнете и пренете неистините информације у поменутом чланку могу бити доведене у везу са нама, односно могу да нас посредно прикажу у негативном светлу, што све заједно може имати за последицу повреду наших појединачних права и интереса. Необјављивањем одговора у складу са Законом и Кодексом има за последицу повреду наших појединачних права и интереса. Такође, имајући у виду да се поменути чланак бави питањима која спадају у питања од јавног значаја (начин финансирања представљања и само представљање Републике Србије на међународном нивоу у области културе и уметности), те да се у њему износе наведене неистините информације и тврдње, односно претерани (негативни) вредносни судови без навођења аргумената и са логичким слабостима, то овај чланак, држимо да, спада у важан фокус новинарске професије и то као доказ кршења етичких стандарда професионалног поступања новинара, односно издавача и уредника.

На основу свега наведеног у овој жалби тврдимо и доказујемо да су, између осталих, прекршене следеће одредбе Кодекса новинара Србије:

Под 1 - ИСТИНИТОСТ ИЗВЕШТАВАЊА

1. Обавеза је новинара да тачно, објективно, потпуно и благовремено извести о догађајима од интереса за јавност, поштујући право јавности да сазна истину и држећи се основних стандарда новинарске професије.
2. Новинар је дужан да назначи извор информације коју преноси. Уколико извор не жели да буде откривен, новинари и уредници поступају са дужном професионалном пажњом и својим професионалним ауторитетом стају иза информације и одговарају за њену тачност.
3. Новинар је дужан, када је то неопходно, да консултује што више извора и да им омогући да изнесу свој став.
4. Са новинарством неспојиви су објављивање неоснованих оптужби, клевета, гласина, као и измишљених писама или писама чији аутор није познат или његов идентитет није проверљив.

Под 2 - ОДГОВОРНОСТ НОВИНАРА

1. Новинар негује културу и етику јавне речи, поштује право на одговор, извињење и исправку и дужан је да благовремено објави одговарајућу исправку.

Под 3 - НОВИНАРСКА ПАЖЊА

1. Новинар је обавезан да приступа послу са дужном професионалном пажњом.
2. Новинар не сме слепо да верује извору информација. Новинар мора да води рачуна о томе да извори информација често следе своје интересе или интересе друштвених група којима припадају и прилагођавају своје исказе тим интересима.
3. Прећуткивање чињеница које могу битно да утичу на став јавности о неком догађају једнако је њиховом намерном искривљивању или изношењу лажи.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Дневни лист „Политика“ је у суботу 28. јануара 2017. године објавио ауторски чланак Далие Дуканац под насловом „Где смо ми на међународној сцени” (**Доказ: 1**) у коме се износи следећа неистинита информација и тврдња коју овде цитирамо:

„Овај градитељско-излагачки подухват коштао је око 20 милиона динара – око три пута више од предвиђеног буџета и највише у историји самосталног представљања Србије на бијеналу.”

Дакле, Далиа Дуканац је изнела информацију о томе колико је нешто коштало а да се при томе није позвала на извор информације коју износи, односно преноси. Затим је изнету и пренету информацију упоредила са предвиђеним буџетом закључујући да је то три пута више од истог и извела тврдњу да је то највише у историји самосталног представљања Србије на бијеналу.

Прво, предметна информација није тачна.

Друго, информација је пренета без навођења извора информације.

Треће, закључак је неправилан јер није тачно да је три пута више потрошено од предвиђеног буџета.

Четврто, није јасно, нити је тачно, на основу којих информација се износи тврдња да је нешто коштало највише у историји самосталног представљања Србије на бијеналу.

Како се овде ради о информацији од јавног значаја, дакле о трошковима државног буџета (Министарства културе и информисања) који су према Далији Дуканац три пута већи од предвиђених што се разумски може разумети као неетично и незаконито трошење јавног новца, то се оправдано може сматрати и, сматрамо да је нанета штета свим учесницима у овом поступку, дакле и нама као именованим члановима Савета, односно да је јавност доведена у заблуду да је заиста све што је наведено и тачно.

Након објављивања ове информације упућено је писмо 31.01.2017. (**Доказ: 2.1**) преко званичних електронских адреса: уредници Ани Оташевић, као и в.д. главног и одговорног уредника Жарку Ракићу и заменику главног и одговорног уредника Батић Бачевићу са захтевом за објављивање одговора на неистинито изнету и пренету информацију и исправку исте. (**Доказ: 2.2**)

Уредница Ана Оташевић нам је истог дана електронским путем доставила одговор Далие Дуканац заједно са својим упитом да јој се обратимо везано за, како она то наводи – недоумице. (**Доказ: 3**)

Затим смо 01.02.2017. упутили писмо уредници (**Доказ: 4.1**) у коме смо неодложно инсистирали на нашем захтеву и њеној обавези да објави наш одговор кога смо у том тренутку допунили. Такође, у истој (поменутој) електронској пошти упутили смо одговор ауторки чланка Далии Дуканац (**Доказ: 4.2**) у коме смо детаљно објаснили околности и изнели доказе на основу којих је сасвим јасно да је пренета информација о трошку неистинита и да је такво извештавање у потпуности неприхватљиво. У истој електронској пошти доставили смо коначан одговор за објављивање у складу са Законом због изнетих и пренетих неистинитих информација (**Доказ: 4.3**)

Политика је 4. фебруара 2017. објавила исправку у којој се констатује да је изнета тврдња, да су се редакцији обратили чланови Стручног савета који су указали да је изнета неистинита информација и да се Политика извињава члановима Савета и читаоцима. (Доказ: 5)

Сматрамо да је објављивањем овакве „исправке“, односно необјављивање нашег одговора јавност ускраћена за потпуну информацију о питању које је спорно, да су нам ускраћена права гарантована Законом и Кодексом, односно да су грубо прекршени новинарска етика и обавеза прописаних Законом и Кодексом.

Из изнетих навода и доказа сматрамо да је прекршена обавеза новинара да тачно, објективно, потпуно и благовремено извести о догађајима од интереса за јавност, да је изостала дужност новинара да назначи извор информације коју преноси, односно да консултује што више извора. Такође, сматрамо да смо доказали да пренета информација није ништа друго до гласина и измишљотина.

Такође, сматрамо да смо доказали да је прекршена етика јавне речи везано за пренету неистиниту информацију као и за изнете претеране негативне вредносне судове. Из одговора ауторке чланка се јасно и недвосмислено види на које трошкове се односи предметна спорна информација (таксативно их је навела у свом одговору), као и то да се овде не ради о нехату (свесном или несвесном). Исто тако, из самог чланка, односно одговора ауторке могуће је тачно закључити да ауторка не разликује трошак од буџета, нити буџет за продукцију изложбе (податке о овом буџету је навела у свом одговору) од буџета за представљање, нити укупан (завршни) трошак за представљање Републике Србије на бијеналу у Венецији 2016. Ово може само да говори о компетентности и разумевању ауторке проблематике о којој пише, али не може бити оправдање нити олакшавајућа околност у односу на начињену штету због изношења и преношења неистините информације. Исто тако, без обзира на то што ауторка чланка у свом одговору сматра да је „похвално“ направити три пута већи трошак од предвиђеног, разумно је закључити да јавно изношење и преношење овакве неистините информације спада у ред неосноване оптужбе и увреде.

С обзиром да је ауторка чланка Далиа Дуканац била учесница на конкурс за избор пројекта за представљање Републике Србије на Бијеналу архитектуре у Венецији 2016. година и да на њему није остварила никакав пласман може се оправдано сумњати у њену објективност као заинтересоване стране, односно постоји оправдано веровање да се овде ради о непосредном интересу ауторке да се јавно обрачуна са члановима Савета.

Даље, лако је доказива чињеница да није испоштовано наше право на одговор иако смо га правовремено и на законит начин упутили, односно ауторка чланка и уредница нису са дужном професионалном пажњом приступили нашим изнетим аргументима и наводима у погледу објективног информисања јавности. Коначно, сматрамо да су у објављеној исправци прећутане чињенице које смо навели, објаснили и аргументовали у нашим одговорима што све заједно може битно да утиче на став јавности о овом питању што сматрамо да је намерно искривљивање чињеница. Наиме, из исправке се види да нешто није тачно, али се не зна шта све није тачно, односно шта је тачно.

Исто тако, изнесени претерани негативни вредносни судови које смо горе поменули, а који ни на један начин нису аргументовани са чињеницама и поткрепљени са изворима стварају искривљену

и лажну слику о нечијем раду као некавалитетном и погрешном. („Ово решење је врло нејасно преточило тему хуманистичког приступа архитектури у естетизацију приказа архитектуре.“) Исто тако, потенцирање идеје о продаји наслеђеног југословенског павиљона у Венецији (28.01.2017.) упркос томе што је званично демантовано да је уопште постојала таква идеја (Политика, 13.01.2017.), односно да је та информација неистинита супротно је свим начелима професионалне етике и разлозима због којих постоји јавно информисање.

Предлог

На основу свега изнетог сматрамо да постоји правни основ за разматрање ове жалбе, те да предмет који вам упућујемо завређује значајну пажњу управо новинарске професије, односно Савета за штампу. Како се овде ради о дневном листу и његовом додатку који има дугу традицију извештавања, односно велики и значајан утицај међу штампаним медијима, то сматрамо да је одговорност у складу са тим битно већа. Следствено томе, предлажемо најоштрије санкције против дневног листа „Политика“, односно уреднице „Културног додатка“ – Ане Оташевић и ауторке чланка „Где смо ми на међународној сцени“ Далие Дуканац објављеног у поменутом листу 28. јануара 2017. године на страни девет овог додатка.

Сви достављени докази (1-5) представљају саставни део ове жалбе.

Личне информације из поднетих доказа се могу користити само за потребе овог поступка.

У Београду, 27.02.2017. године

Александар Бобић

Милан Ђурић

Иван Рашковић

Дејан Тодоровић

и лажну слику о нечијем раду као некавалитетном и погрешном. („Ово решење је врло нејасно преточило тему хуманистичког приступа архитектури у естетизацију приказа архитектуре.“) Исто тако, потенцирање идеје о продаји наслеђеног југословенског павиљона у Венецији (28.01.2017.) упркос томе што је званично демантовано да је уопште постојала таква идеја (Политика, 13.01.2017.), односно да је та информација неистинита супротно је свим начелима професионалне етике и разлозима због којих постоји јавно информисање.

Предлог

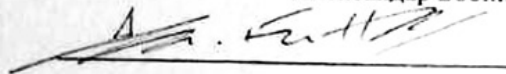
На основу свега изнетог сматрамо да постоји правни основ за разматрање ове жалбе, те да предмет који вам упућујемо завређује значајну пажњу управо новинарске професије, односно Савета за штампу. Како се овде ради о дневном листу и његовом додатку који има дугу традицију извештавања, односно велики и значајан утицај међу штампаним медијима, то сматрамо да је одговорност у складу са тим битно већа. Следствено томе, предлажемо најоштрије санкције против дневног листа „Политика“, односно уреднице „Културног додатка“ – Ане Оташевић и ауторке чланка „Где смо ми на међународној сцени“ Далие Луканац објављеног у поменутом листу 28. јануара 2017. године на страни девет овог додатка.

Сви достављени докази (1-5) представљају саставни део ове жалбе.

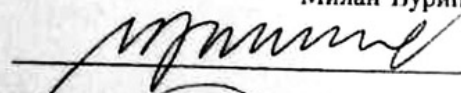
Личне информације из поднетих доказа се могу користити само за потребе овог поступка.

У Београду, 27.02.2017. године

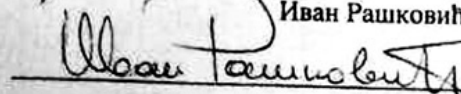
Александар Бобић

Милан Ђурић

Иван Рашковић

Дејан Тодоровић

